

E-LEARNING I BLENDED LEARNING W OPINII STUDENTÓW UCZELNI MEDYCZNEJ

E-LEARNING AND BLENDED LEARNING IN THE OPINION OF STUDENTS OF MEDICAL UNIVERSITY

Monika Podwińska¹, Karolina Szczeszek², Maciej Wilczak³

¹ Szpital im. dr. Alfreda Sokołowskiego w Wałbrzychu

² Katedra i Zakład Edukacji Medycznej, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

³ Katedra Zdrowia Matki i Dziecka, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

STRESZCZENIE

W edukacji akademickiej powszechnie stosowane są nowoczesne techniki dydaktyczne. Komputer i Internet mogą stanowić w procesie nauczania–uczenia się zarówno źródło wiedzy, jak i sposób na jej przekazywanie. Wiele uczelni wdraża do swoich programów kursy przedmiotowe, które są prowadzone w całości albo – zwykle – w jakiejś części poprzez sieć internetową. Celem tej pracy jest analiza wyników badań na temat znaczenia nowoczesnych form nauczania takich jak e-learning i blended learning w edukacji studentów uczelni medycznej. Wnioski zostały sformułowane na podstawie analizy opinii studentów Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu (UMP). W badaniach wzięło udział 92 studentów z pięciu kierunków studiów realizowanych w UMP.

Słowa kluczowe: e-learning, blended learning, kształcenie medyczne, szkolnictwo wyższe.

ABSTRACT

In academic education are commonly used techniques of modern teaching. Computer and Internet may be in the process of teaching-learning both a source of knowledge or way of its transmission. Many universities implement courses into their programs, which are conducted wholly or mostly-in some part through the Web. The aim of this work is the analysis of the results of research on the meaning of modern forms of learning such as: e-learning and blended learning in education of medical college students. The conclusions have been formulated on the basis of an analysis of the opinion of the of the University of Medical Sciences in Poznań (UMP). The study was attended by 92 students from the five fields of study carried out at the UMP.

Keywords: e-learning, blended learning, medical education, higher education.

Wstęp

Cyfrowa edukacja coraz bardziej upowszechnia się zarówno w Polsce, jak i na świecie. W edukacji na różnych szczeblach bardzo często wykorzystuje się: komputery, projektory multimedialne, tablice interaktywne, a także i filmy czy pliki dźwiękowe odtwarzane w komputerze albo w sposób zdalny przez Internet. Coraz więcej zwolenników zdobywa też edukacja, w której tradycyjny przekaz treści dydaktycznych wspomagany jest przez pracę przy udziale Internetu – blended learning, nauczanie komplementarne czy hybrydowe, a także edukacja w całości prowadzona przez Internet – e-learning.

Uczelnie unowocześniają proces kształcenia poprzez: testy elektroniczne, przesyłanie siecią internetową materiałów multimedialnych, prowadzenie webinarium dotyczących projektów zaliczeniowych albo prac licencjackich/magisterskich na platformie edukacyjnej, komunikowanie się ze studentami poprzez platformy edukacyjne (np. OLAT, MOODLE itp.).

A jak do tych zmian ustosunkowują się ich główni odbiorcy – studenci? Czy zmiany w edukacji, w których coraz wyraźniej widać wpływ nowych technologii, są przez nich odbierane pozytywnie czy negatywnie? Czy kształcenie na odległość, w tym e-learning lub blended learning, ma szansę stać się nieodłączną formą edukacji medycznej? Praca ta jest próbą odpowiedzi na te i na inne pytania związane z wytyczaniem nowych kierunków we współczesnej edukacji medycznej. Odpowiedzi na te pytania dostarczy analiza wypowiedzi studentów Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu (UMP), którzy uczestniczyli w badaniach sondażowych dotyczących e-learningu akademickiego.

E-learning i blended learning w kształceniu akademickim

Pojęcie e-learning używane jest zamiennie z pojęciami: kształcenie na odległość, kształcenie zdalne, e-nauczanie, e-edukacja. Oznacza nowoczesną metodę nauczania

zorientowaną na cel – zdobywanie wiedzy za pomocą dostępnych środków technicznych [1]. Termin nauczanie hybrydowe (inaczej: mieszane lub komplementarne, lub blended learning) oznacza rodzaj kształcenia, w którym e-learning jest czynnikiem wspierającym tradycyjne nauczanie i umożliwia uczestnikom zarówno naukę na zajęciach prowadzonych przez nauczyciela, jak i kształcenie się za pomocą materiałów dydaktycznych dostępnych na platformie edukacyjnej i w Internecie [2]. Obie formy edukacji opierają się na nowoczesnych rozwiązaniach technicznych i wykorzystaniu Internetu jako środka przekazu informacji. W procesie nauczania wykorzystuje się m.in.: programy komputerowe i multimedialne, fora dyskusyjne, na których można kontaktować się z nauczycielami i innymi uczestnikami kursów/szkoleń, strony internetowe stanowiące bogatą bazę materiałów dydaktycznych czy też specjalne platformy edukacyjne [3].

Warunki e-learningu akademickiego reguluje *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2007 r. w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość* (Dz.U. z 2007 r. Nr 188, poz. 1347 z późn. zm.). Uczelnia wyższa organizująca edukację w tej formie musi przede wszystkim mieć wykwalifikowaną kadrę dydaktyczną przygotowaną do nauczania na odległość [4]. Modyfikacja tego aktu prawnego – *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. (...)* (Dz.U. z 2011 r. Nr 246, poz. 1470) – zmienia dotychczasowe zapisy dotyczące liczby godzin zajęć dydaktycznych. Obecnie obowiązujące przepisy mówią o możliwości prowadzenia trybem kształcenia na odległość 60% godzin zajęć dydaktycznych z całości godzin dydaktycznych na danym kierunku. Laboratoria i zajęcia praktyczne, tak jak w poprzednich zapisach, muszą być realizowane pod kierunkiem nauczyciela [5].

Uczelnie polskie korzystają w coraz większym stopniu z możliwości wprowadzenia elementów e-learningu do swojej oferty edukacyjnej, zwiększając tym samym swoją atrakcyjność na rynku edukacyjnym.

Uniwersytet Medyczny w Łodzi prowadzi projekt „Opracowanie i wdrożenie programów kształcenia z zakresu medycyny i farmacji metodą e-learning na Uniwersytecie Medycznym w Łodzi” [6].

Na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu stworzono Uczelnianą Platformę Edukacyjną, dzięki której studenci mogą uczestniczyć w kursach i szkoleniach w formie e-learningu, mogą również korzystać z materiałów dydaktycznych dostępnych on-line [7].

W ten trend unowocześniania edukacji wpisuje się także Uniwersytet Medyczny w Poznaniu. Uczelnia, kształcąca studentów, wykorzystuje rozmaite media edukacyjne, zarówno te proste, jak i złożone [8]. Do dyspozycji studentów oddane są: Centrum Symulacji Medycznej, Centrum Symulacji Stomatologicznej oraz Centrum Innowacyjnych Technik Kształcenia (CITK), gdzie przeprowadzane są na platformie edukacyjnej elektroniczne testy i egzaminy dla studentów na wszystkich kierunkach studiów [9]. Studenci korzystają z platformy edukacyjnej OLAT. Platforma ta powstała w Zurychu w 1999 r., umożliwia studentom oraz pracownikom uniwersyteckim łączenie się za pomocą Internetu [10]. Ponadto studenci mają możliwość komunikowania się z pracownikami uczelni poprzez wewnętrzny Intranet WISUS (Wirtualny System Usług dla Studenta). W 2015 r. rozpoczęto budowę nowego budynku Centrum Symulacji Medycznej; jego ukończenie jest zaplanowane na 2017 r. [11]. W nowym budynku będą się odbywały zajęcia z wykorzystaniem zarówno symulacji na fantomach interaktywnych, jak i symulacji z udziałem standaryzowanych pacjentów (aktorów). W ten sposób uczelnia chce sprostać zadaniom, jakie wynikają z reformy systemu nauczania Ministerstwa Zdrowia z 2011 r. Do tej pory Uniwersytet Medyczny w Poznaniu udostępnia studentom dwa symulatory pacjenta o nazwie SimMan. Symulatory te znajdują się w pomieszczeniach przypominających wnętrza szpitalne, dzięki czemu studenci mogą uczyć się wykonywania zabiegów diagnostycznych i terapeutycznych bez szkody dla pacjenta, w warunkach i sytuacjach zbliżonych do tych, które występują w rzeczywistości. Nauczyciel jest inicjatorem pewnych działań, nadzoruje przebieg zajęć dydaktycznych, jednak nie uczestniczy on bezpośrednio w zajęciach – jest niejako obserwatorem [12].

Opis próby badawczej

Badania opinii studentów na temat e-learningu mają charakter ilościowy, zostały przeprowadzone metodą sondażu diagnostycznego. W badaniach wykorzystany został kwestionariusz ankiety składający się z 15 pytań dotyczących e-learningu akademickiego. Badania przeprowadzono w kwietniu 2014 r. na grupie 92 osób celowo dobranych, reprezentujących różne kierunki studiów: fizjoterapia, ratownictwo medyczne, zdrowie publiczne, pielęgniarstwo i kierunek lekarsko-dentystyczny. Wybór określonych kierunków do badań podyktowany był chęcią poszerzenia perspektywy spojrzenia na omawiany problem, wyciągnięcia jak najciekawszych wniosków z ocen studentów z różnych kierunków studiów. W badaniach ankietowych uczestniczyli studenci I i II stopnia studiów. Rozkład liczby studentów z podziałem na kierunki i sto-

pień studiów przedstawia się następująco: 20 studentów pielęgniarstwa, studia II stopnia stacjonarne; 16 studentów ratownictwa medycznego, studia I stopnia; 20 studentów fizjoterapii, studia II stopnia stacjonarne; 20 studentów zdrowia publicznego, studia I stopnia stacjonarne; 16 studentów kierunku lekarsko-dentystycznego, studia stacjonarne.

Większość (82,6%) badanych to studenci Wydziału Nauk o Zdrowiu, zaś 17,4% to studenci Wydziału Lekarskiego II. Dysproporcja ta związana jest z tym, że Wydział Nauk o Zdrowiu ma największą liczbę studentów na uczelni.

Przebadano 73 kobiety i 19 mężczyzn. Przewaga kobiet wśród respondentów to efekt statystycznej struktury studentów przede wszystkim na Wydziale Nauk o Zdrowiu, gdzie większość stanowią kobiety. Badaniem byli objęci studenci w wieku od 20 do 28 lat (27,2% osób w trakcie badań wskazywało, że ma 22 lata, 22,8% – 23 lata, 20,7% – 21 lat, 3,3% – 20 lat, 3,3% – 28 lat, 1 osoba miała 27 lat).

Analiza wyników

Definiowanie pojęcia e-learning przez respondentów

Większość studentów biorących udział w badaniach (56 osób, tj. 60,7% badanych) pojmuje e-learning jako rodzaj kształcenia poprzez Internet. Dla 17 osób e-learning to nauczanie za pomocą komputera, dla 9 osób to po prostu edukacja na odległość, zaś 5 osób jest zdania, że e-learning to nauczanie za pomocą nowoczesnych urządzeń elektronicznych. Tylko 1 osoba na 92 badanych nie potrafiła odpowiedzieć, czym jest e-learning. Niektórzy studenci okre-

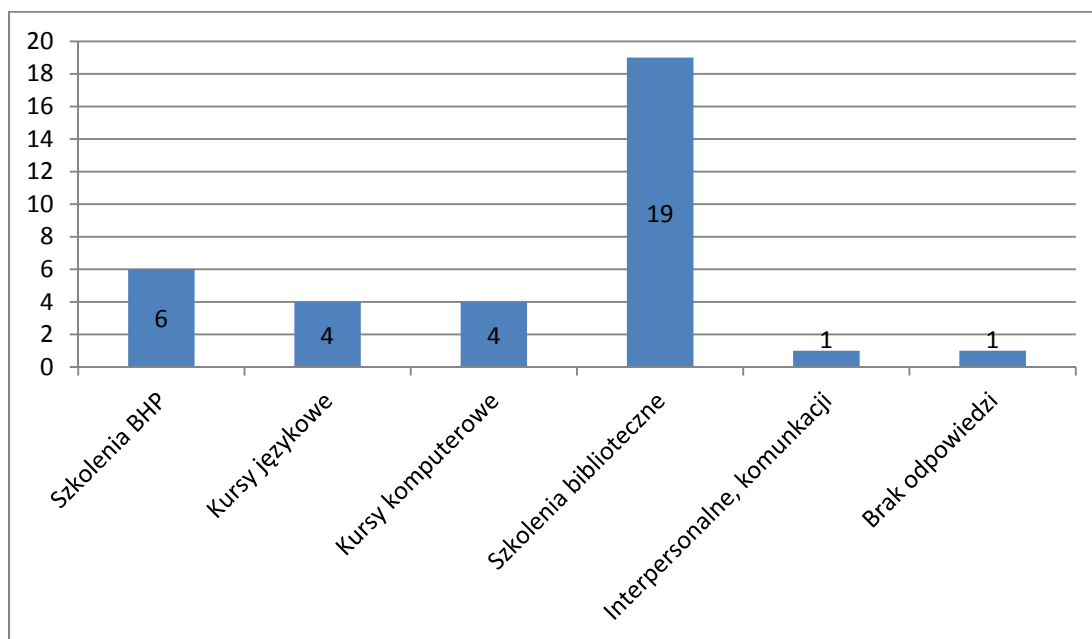
ślali e-learning jako: „Nowoczesne kształcenie medyczne”, „Naukę języków obcych za pomocą różnych mediów, takich jak Internet”, „Elektroniczny system dokumentacji”, „Sprawdzenie i uzyskanie wiedzy”. Ich rozumienie tego pojęcia jest bardzo powierzchowne, niepełne, czasem wręcz nieprawidłowe.

Doświadczenia studentów kierunków medycznych związane z edukacją na odległość za pomocą łącz internetowych

Wyniki badania przeprowadzonego wśród studentów uczelni medycznej pokazują, że większość z nich nie miała do tej pory doświadczeń w kształceniu z wykorzystaniem formy e-learning. Tylko co czwarta osoba (27,2% ogółu badanych) przyznała, że brała udział w kursach lub szkoleniach prowadzonych za pomocą łącz internetowych.

Osoby, które korzystały z formy e-learning w swojej dotychczasowej edukacji, wskazywały najczęściej takie zajęcia jak: szkolenia biblioteczne (19 odpowiedzi), szkolenia BHP (6 odpowiedzi), kursy komputerowe i językowe (po 4 odpowiedzi), szkolenia interpersonalne (1 odpowiedź). Na pytanie nie odpowiedziała 1 osoba. Do tej pory kontaktów z kursami i szkoleniami w formie e-learningu nie miało 67 osób. Rozkład danych przedstawia **rycina 1**.

W grupie osób, które zadeklarowały udział w jakichkolwiek zajęciach edukacyjnych w formie e-learning (25 osób), 12 % (3 osoby) bardzo pozytywnie oceniło te zajęcia, 40% (10 osób) oceniło swój udział w tego rodzaju edukacji jako doświadczenie raczej pozytywne, 32% (8 osób)

Rycina 1. Uczestnictwo respondentów w kursach/szkoleniach w postaci e-learningu. Źródło: badania własne

nie potrafiło jednoznacznie określić, czy to doświadczenie było pozytywne czy negatywne („Trudno powiedzieć”), natomiast 16% (4 osoby) stwierdziło, że to doświadczenie dla nich było raczej negatywne.

Elementy kształcenia zdalnego na uczelni wyższej

Z ogółu respondentów biorących udział w badaniu 87% (80 osób) zapisywało się na fakultet w sposób zdalny, czyli poprzez sieć internetową (stanowi to 23,7% wszystkich odpowiedzi; jako że studenci mogli wskazać kilka możliwości wykorzystania nowoczesnych technologii w swoim kształceniu akademickim, liczba odpowiedzi nie sumuje się do N = 92). Spośród badanych 71,1% (70 osób) brało udział w egzaminach lub zaliczeniach z wykorzystaniem platformy kształcenia na odległość OLAT, 72,8% (67 osób) komunikowało się z pracownikami uczelni poprzez moduł – wirtualny dziekanat. Żaden z badanych studentów nie uczestniczył do tej pory w zajęciach dydaktycznych, w trakcie których przedstawiane byłyby przykłady wirtualnych pacjentów. Ponadto respondenci nie deklarowali udziału w zdalnych kursach przedmiotowych czy ćwiczeniach interaktywnych. Dane te w graficzny sposób zostały przedstawione na **rycinie 2**.

stali zapytani o to, z jakich serwisów internetowych o tematyce medycznej korzystali, wzbogacając swoją wiedzę i umiejętności zdobywane na studiach. Okazało się, że 42 osoby (45,7% wszystkich badanych) korzystały z takich serwisów, ponad połowa badanych nie przeglądała takich stron internetowych, 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi. Do najchętniej odwiedzanych serwisów o tematyce medycznej należą: PubMed i Termedia (po 22,6% wskazań), następnie MEDtube (9,7% wskazań), Medycyna Praktyczna oraz fora internetowe (po 6,5% wskazań) i Pharmindex (4,8%). Pozostałe odpowiedzi dotyczyły takich serwisów internetowych jak: Wirtualne Muzeum Pielęgniarstwa Polskiego, Polskie Towarzystwo Kardiologiczne, Wirtualny Magazyn Pielęgniarki i Położnej i inne.

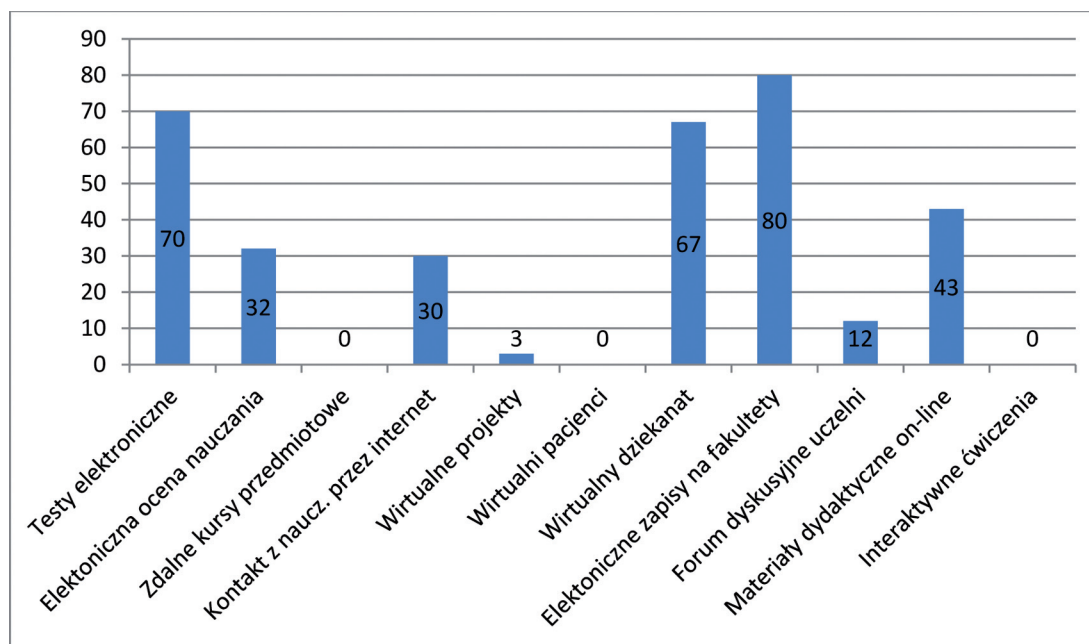
Opinie studentów na temat zapotrzebowania na kształcenie w formie e-learning

Respondenci stosunkowo pozytywnie oceniają nauczanie na odległość (e-learning) w kontekście edukacji osób niepełnosprawnych. Spośród badanych 61 osób wskazało tę grupę jako potencjalnych odbiorców edukacji zdalnej. W badanej grupie 53 osoby są zdania, że e-learning to dobry sposób nauki dla osób pracujących, tyłu samo badanych wskazało osoby wychowujące dzieci. Co ciekawe, 30 osób spośród 92 badanych uznało, że e-learning może być atrakcyjną formą kształcenia dla studentów studiów niestacjonarnych, ale tylko 6 osób stwierdziło, że jest to forma edukacji właściwa też dla studiów stacjonarnych.

138

Serwisy internetowe o tematyce medycznej, z których korzystają studenci

Jako że korzystnie z serwisów internetowych może być również elementem e-learningu, dlatego respondenci zo-

Rycina 2. Odpowiedzi badanych na temat wykorzystania elementów kształcenia zdalnego proponowanych przez Uniwersytet Medyczny w Poznaniu w ich edukacji (liczby nie sumują się do N = 92, gdyż można było wybierać kilka odpowiedzi). Źródło: badania własne

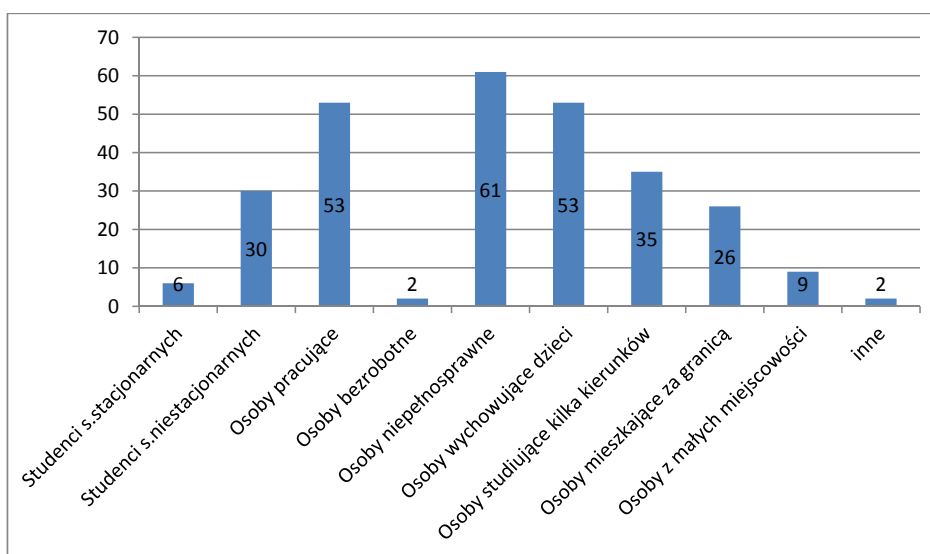
Należy zaznaczyć, że tylko 1 z respondentów uznał, że e-learning to forma nauki dobra dla wszystkich. Natomiast 1 z respondentów uznał, że e-learning to forma edukacji dla nikogo, jego zdaniem „tego typu edukacja uwstecznia społeczeństwo”. Rozkład danych przedstawia **rycina 3**.

Choć tylko 6 osób spośród badanych widziało przydatność e-learningu w odniesieniu do studiów stacjonarnych, to jednak w kontekście osobistych potrzeb dotyczących kształcenia zdalnego przez sieć internetową ta forma edukacji jest oceniana bardziej pozytywnie. W badanej grupie 7 osób (7,6%) jest bardzo mocno zainteresowanych uczeniem się w przyszłości z wykorzystaniem nowoczesnego kształcenia, jakim jest e-learning, 30 osób (32,6%) ocenia swoje zapotrzebowanie na naukę w tej formie jako śred-

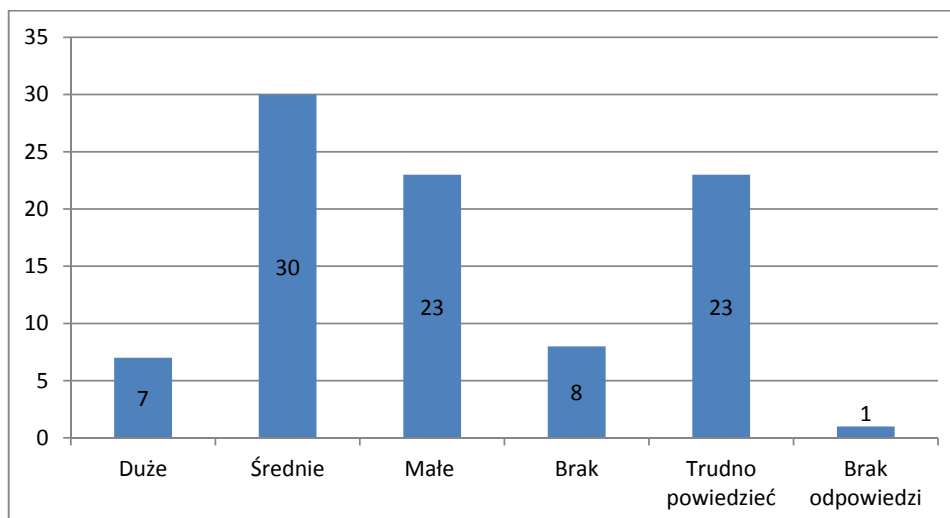
nie. Co czwarta osoba (25%) określa swoje zainteresowanie e-learningiem jako niskie. Również co czwarta osoba (25% spośród badanych) nie ma zdania na temat tego, jakie jest ich zainteresowanie e-learningiem, co wynikać może z bardzo małych doświadczeń z tym związanych albo ich braku.

Wyniki zostały przedstawione w sposób graficzny na **rycinie 4**.

W badaniach zadano respondentom pytanie, jaką formę studiów (forma tradycyjna, e-learning, forma blended learning/hybrydowa/mieszana) wybrałoby, gdyby mieli możliwość ponownego rozpoczęcia studiów na swoim kierunku. Wyniki, które zostały zobrazowane na **rycinie 5**, wskazują, że tradycyjną formę nauki ponownie wybrałoby

Rycina 3. Opinie respondentów na temat e-learningu jako oferty edukacyjnej dla różnych grup społecznych i zawodowych (odpowiedzi nie sumują się do N = 92, gdyż można było wybierać kilka możliwości). Źródło: badania własne

Rycina 4. Zapotrzebowanie respondentów na kształcenie w formie e-learningu (N = 92). Źródło: badania własne

51 badanych osób (55,4%), czyli ponad połowa badanych. Jednak 40 osób (43,5 %) wybrałyby formę mieszaną nauki (blended learning, nauczanie komplementarne lub hybrydowe), gdyby miało ponownie wybierać formę kształcenia na swoim kierunku studiów.

Dyskusja

E-learning czy blended learning (nauczanie komplementarne lub hybrydowe) są to nowoczesne formy kształcenia, w których kluczowe znaczenie ma zastosowanie i udział nowoczesnych technologii informatycznych w procesach komunikowania nauczyciel – osoba ucząca się. Pomimo burzliwych dyskusji między zwolennikami i przeciwnikami tych form kształcenia niewątpliwie we współczesnej edukacji można zauważyć coraz większy udział komputerów, Internetu i multimediów. I choć nie sposób sobie wyobrazić, że studenci kierunków medycznych mieliby być kształceni w formie e-learningu (rozumianej jako kształcenie wyłącznie przez Internet), wybór mieszanej formy kształcenia (hybrydowego, blended learning) już nie jest tak kontrowersyjny, może stanowić w przyszłości alternatywę dla *stricte* tradycyjnej formy kształcenia.

W Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu żaden z kierunków studiów nie jest do tej pory prowadzony w postaci e-learningu, ale w ofercie edukacyjnej kierowanej do studentów na różnych kierunkach znajdują się elementy o charakterze nauczania hybrydowego – czyli tradycyjne zajęcia wspomagane są komunikowaniem się poprzez cyfrową platformę edukacyjną OLAT oraz elektroniczny system, swojego rodzaju intranet – Wirtualny System Usług dla Studenta (WISUS). Studenci tej uczelni korzystają z elektronicznych zapisów na fakultety i przedmioty do

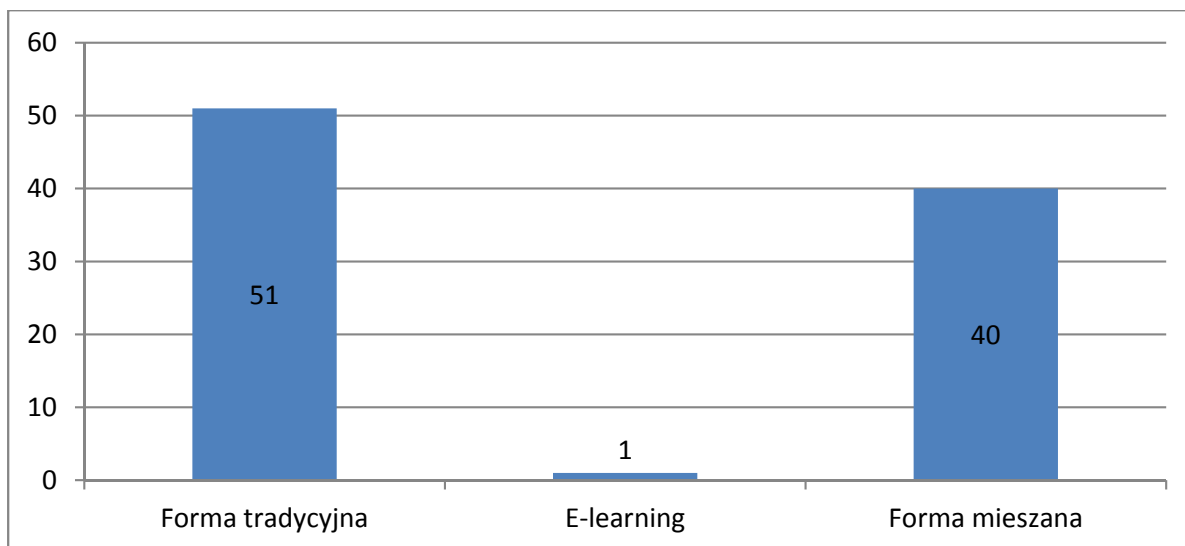
wyboru, korzystają z e-indeksu, mogą komunikować się za pomocą intranetu z pracownikami UMP.

Jak z przedstawionych wyników badań wynika, jeśli studenci Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu mieliby możliwość ponownego wyboru formy kształcenia na swoim kierunku, w większości wybraliby formę tradycyjną studiowania. Jednak aż 43,5% spośród badanych zainteresowanych było formą mieszaną (połączenie e-learningu z tradycyjnym studiowaniem).

Podobnie przedstawiają się badania przeprowadzone na 9 wrocławskich uczelniach w latach 2010–2011 wśród 1158 studentów. Jeśli chodzi o preferencje studentów względem formy nauki, 29% badanych wybrało e-learning, zdecydowana większość zaś wybrała nauczanie tradycyjne. Studenci wskazywali na wyższość bezpośredniego kontaktu z wykładowcą, zmniejszoną motywację podczas korzystania z e-learningu czy też przyzwyczajenie do drukowanych materiałów dydaktycznych. Zwolennicy e-learningu podkreślali zaś oszczędność czasu jako rzecz nadrzędną, ponadto interaktywność kursów, łatwość w zdobywaniu materiałów dydaktycznych czy też brak stresu [13].

Z przedstawionych w pracy wyników badań wynika, że największa liczba badanych (tj. 80 osób) korzystała z elektronicznych wpisów na fakultety, drugim najczęstszym wskazaniem był udział w egzaminach elektronicznych organizowanych przez uczelnię.

Na stronie CITK Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu zamieszczona jest informacja, że w roku akademickim 2013/2014 zorganizowano 586 elektronicznych egzaminów, w trakcie których przeegzaminowano 18 468 studentów. Centrum to zorganizowało wówczas 90 kolokwium

Rycina 5. Ponowny wybór formy nauczania przez studentów (N = 92). Źródło: badania własne

wejściowych, a także wykłady on-line dla 782 osób. CITK odnotowuje systematyczny wzrost zainteresowania egzaminowaniem komputerowym [14].

Największą popularnością wśród studentów biorących udział w przedstawianych w niniejszej pracy badaniach cieszą się bazy danych z artykułami medycznymi (np. Pub-Med, Termedia). Dzięki zapoznawaniu się najnowszymi publikacjami z zakresu medycyny publikowanymi w Internecie studenci mogą poszerzać i aktualizować wiedzę zdobywaną w trakcie studiów kierunkowych. Jednak należy odnotować fakt, że ponad połowa badanych nie korzysta z tego typu serwisów internetowych.

Dodatkowo z badań wynika, że żaden z respondentów do tej pory nie korzystał w swojej nauce z przykładów wirtualnych pacjentów czy zdalnych kursów przedmiotowych i interaktywnych ćwiczeń. Może to świadczyć o braku dostępności do takich form kształcenia na uczelni lub braku oprogramowania multimedialnego do tworzenia wirtualnych pacjentów w kontekście kształcenia studentów na danych kierunkach. Tylko 3 osoby brały udział w tworzeniu wirtualnych projektów, co, jak widać, również nie jest rozpowszechnioną formą zadań dydaktycznych na uczelni.

Wnioski

Studenci uczelni medycznej nie są nadmiernie zainteresowani formą kształcenia e-learning w odniesieniu do swoich studiów, ale za to wielu z nich zainteresowanych byłoby studiowaniem w formie mieszanej – blended learning, nauczaniem hybrydowym.

Poprzez połączenie elementów nauczania zdalnego i tradycyjnego w kształceniu medycznym na poziomie szkoły wyższej można uatrakcyjnić zajęcia, nie tracąc jednocześnie istoty nauczania, jaką jest bezpośredni kontakt między uczącymi się a wykładowcą, pacjentem i innymi uczestnikami procesu kształcenia.

Studenci Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu korzystają z wielu bardzo nowoczesnych rozwiązań dydaktycznych we własnej edukacji. Dodatkowo można by szerzej wykorzystywać w procesie dydaktycznym takie rozwiązania jak: nauczanie problemowe, programy multimedialne typu wirtualny pacjent, projekty wirtualne, przeszukiwanie medycznych baz danych.

Jeżeli uczelnia zdecydowałaby się na większy udział form kształcenia wykorzystujących nowoczesne technologie, jak np. blended learning, wymagałoby to szkoleń i kursów kierowanych zarówno do studentów, jak i do nauczycieli akademickich. Działania te zwiększyłyby zasób wiedzy na temat wykorzystania nowoczesnych technik dydaktycznych oraz wykształciłyby umiejętność prawidłowego korzystania z nowoczesnych technologii, co

mogłyby uczynić proces nauczania–uczenia się bardziej efektywnym.

Oświadczenia

Oświadczenie dotyczące konfliktu interesów

Autorzy deklarują brak konfliktu interesów.

Źródła finansowania

Autorzy deklarują brak źródeł finansowania.

Piśmiennictwo

1. Hyla M. Przewodnik po e-learningu. Warszawa: Wolters Kluwer; 2007. 8–22.
2. Jasiński A. Realizacja modelu nauczania hybrydowego na przykładzie platformy b learningowej dla studentów filologii germańskiej. W: Bekasiński J, Szeluga A (red.). Glottodydaktyczne implikacje we współczesnych badaniach germanistycznych. Włocławek: Wyd. PWSZ; 2006. 211–221.
3. Plebańska M. E-learning. Tajniki edukacji na odległość. Warszawa: C.H. Beck; 2011. 9–32, 191–202.
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2007 r. w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Dz.U. z 2007 r. Nr 188, poz. 1346.
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Dz.U. z 2011 r. Nr 246, poz. 1470.
6. Uniwersytet Medyczny w Łodzi, <http://www.e-umed.pl/page.html?id=2>, data wejścia: 04.07.2014.
7. Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, <https://portal.ue.wroc.pl/info/>, data wejścia: 04.07.2014.
8. Okoń W. Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak; 2003.
9. CITK Poznań, <http://www.citk.ump.edu.pl/>, data wejścia: 04.07.2014.
10. Olat, <http://olat.ump.edu.pl/olat/dmz/>, data wejścia: 04.07.2014.
11. Nowe centra symulacji, <https://www.ump.edu.pl/aktualnosci/nowe-centra-symulacji>, data wejścia: 06.01.2016.
12. Centrum Symulacji Medycznej, <http://medsim.ump.edu.pl/>, data wejścia: 04.07.2014.
13. Dwornik J, Wojewodzik K, Litwin M, Rogowska B. Innowacje w procesie nauczania akademickiego: trendy, praktyki i strategie rozwoju e-learningu. Wrocław: Wrocławskie Centrum Akademickie Langmedia; 2011. 8–12.
14. Centrum Innowacyjnych Technic Kształcenia, <http://www.citk.ump.edu.pl/>, data wejścia: 03.03.2016.

Zaakceptowano do edycji: 2016-06-06
Zaakceptowano do publikacji: 2016-06-14

Adres do korespondencji:

Karolina Szczeszek
Katedra i Zakład Edukacji Medycznej
ul. Jana Henryka Dąbrowskiego 79, 60-529 Poznań
tel.: 61 854 69 00
e-mail: k.szczesz@ump.edu.pl